

Fundacja Legalna Kultura
Dział Edukacji

Szkoła ponadpodstawowa GODZINA Z WYCHOWAWCĄ, ETYKA

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 2 marca 2018 r.)

Szkoła ponadgimnazjalna GODZINA Z WYCHOWAWCĄ lub ETYKA

Scenariusz zgodny z podstawą programową
(Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej
z dn. 27 sierpnia 2012 r.)

Scenariusz z wykorzystaniem nowych mediów
i metod aktywizujących (45 min)

Zmagania osoby tracącej wzrok ze światem na podstawie filmu „Carte Blanche” w reżyserii Jacka Lusńskiego

Opracował: Tadeusz Banowski

Aktualizacja: Małgorzata Bazan i Maciej Dowgiel

Uznanie autorstwa-Użycie niekomercyjne - Na tych samych warunkach 4.0 Międzynarodowe
Licencja ta pozwala na rozpowszechnianie, przedstawianie i wykonywanie utworu jedynie w celach niekomercyjnych oraz
tak długo jak utwory zależne będą również obejmowane tą samą licencją.

<https://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/legalcode.pl>

Projekt współfinansowany przez

POLSKI INSTYTUT SZTUKI FILMOWEJ

Dofinansowano
ze środków
Ministra Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego.**

© Fundacja Legalna Kultura
ul. Marszałkowska 84/92 lok. 121
00-514 Warszawa
e-mail: edukacja@legalnakultura.pl

Cele lekcji:

Uczeń:

- ✓ poznaje historię nauczyciela lubelskiego liceum
- ✓ analizuje fragmenty filmu „Carte Blanche” w reżyserii Jacka Lusińskiego
- ✓ nabywa umiejętność tworzenia audiodeskrypcji
- ✓ kształtuje postawę tolerancji i empatii
- ✓ odczytuje przesłanie filmu w kontekście idei wpisanych w kampanię społeczną fundacji

Legalna Kultura

Metody:

- ✓ miniwykład
- ✓ praca w grupach
- ✓ praca w parach (trójkach)
- ✓ tworzenie audiodeskrypcji

Środki dydaktyczne:

- ✓ film „Carte Blanche” w reżyserii Jacka Lusińskiego
- ✓ projektor multimedialny lub tablica interaktywna
- ✓ komputery z dostępem do Internetu wyposażone w słuchawki, mikrofon oraz program Windows Movie Maker

Przygotowanie do lekcji:

Uczniowie samodzielnie lub z nauczycielem oglądają film „Carte Blanche” w reżyserii Jacka Lusińskiego z płyty DVD wydanej przez Kino Świat lub na platformie VOD. Nauczyciel przed projekcją zapoznaje uczniów z zasadami korzystania z legalnych źródeł. Uświadamia im, że fundacja Legalna Kultura od lat prowadzi kampanię społeczną mającą na celu

integrację twórców i odbiorców kultury oraz kształtowanie poczucia odpowiedzialności za kulturę w cyfrowej rzeczywistości. Nauczyciel prosi uczniów o zapoznanie się w domu z zasobami zamieszczonymi w serwisie legalnakultura.pl.

Powiązanie z podstawą programową z 2 marca 2018 r.:

Powiązanie z podstawą programową z etyki:

1. Podstawy etyki.

4) objaśnia pojęcia: dobro i zło, wartość, godność, prawda, wolność, odpowiedzialność oraz rozważa rolę tych pojęć w etyce,

2. Analiza ludzkiego działania w aspekcie moralnym.

1) identyfikuje główne elementy struktury ludzkiego działania: podmiot (sprawca), adresat, przedmiot (wewnętrzna treść), motyw, intencja, skutki, okoliczności,

2) rozpoznaje i nazywa podstawowe emocje oraz uczucia; posługuje się nazwami emocji i uczuć do charakteryzowania przeżyć własnych oraz przeżyć innych osób – rzeczywistych i fikcyjnych,

1. Etyka życia osobistego (indywidualnego).

1) identyfikuje i analizuje problem sensu życia w kontekście klasycznego pytania etycznego: „jak należy żyć?”,

2) identyfikuje i analizuje problem szczęścia, rozważa relację szczęścia do moralności;

3) identyfikuje i analizuje moralne aspekty przyjaźni, charakteryzuje przyjaźń jako relację międzyosobową, ocenia wartość przyjaźni,

9) wyjaśnia, dlaczego człowiekowi należy okazywać szacunek; kształtuje postawę szacunku wobec każdego człowieka,

10) wyjaśnia, na czym polega autonomia człowieka, podaje przykłady postaw autonomicznych i nieautonomicznych,

3. Etyka społeczna i polityczna.

8) zna i analizuje pojęcie tolerancji, rozważa zagadnienie granic tolerancji, kształtuje postawę otwartości i tolerancji.

4. Etyka a nauka i technika.

1) podaje przykłady właściwego i niewłaściwego wykorzystywania nowych technologii, w szczególności technologii informatycznych.

Powiązanie z podstawą programową z 27 sierpnia 2012 r.:

Powiązanie z podstawą programową z etyki:

4. [...] Etyczna analiza aktywności ludzkiej. Motywy podejmowanych decyzji.
8. Wymiar moralny życia człowieka. Zdolność rozpoznawania wartości [...].
11. Moralne aspekty pracy i różnych dziedzin życia publicznego. [...]
12. Etyczny wymiar życia szkolnego. Umiejętność życia z innymi i dla innych. [...]

Przebieg lekcji:

FAZA WSTĘPNA

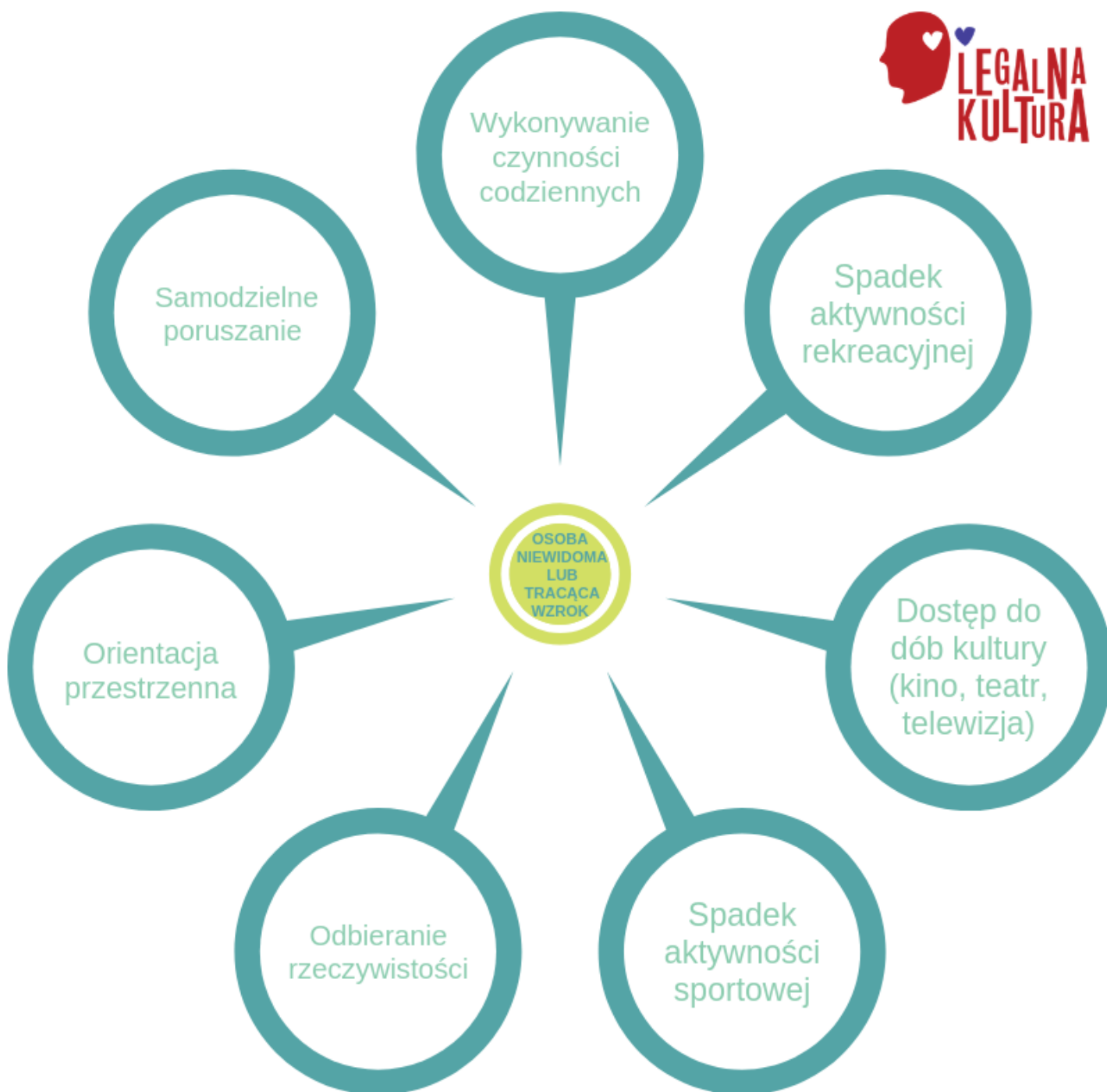
Ciekawym rozpoczęciem lekcji może być quizz Kahoot! sprawdzający znajomość filmu „Carte Blanche”: goo.gl/ukGDQg.

Nauczyciel zapoznaje uczniów z tematem lekcji i przedstawia postać Macieja Białka, nauczyciela historii w VIII Liceum Ogólnokształcącym w Lublinie z ponad dwudziestoletnim stażem pracy, który w 1997 roku zachorował na zwyrodnienie barwnikowe siatkówki i zaczął tracić wzrok. To właśnie na kanwie jego losów Jacek Lusiński opowiedział historię Kacpra Bielika. (Można skorzystać z artykułu: fakt.pl/wydarzenia/nauczyciel-ukrywaj-zetraci-wzrok-niewidomy-nauczyciel-carte-blanche,artykuly,519448.html, goo.gl/2fpNnk) [dostęp: 04.10.2018].

Nauczyciel proponuje stworzenie mapy myśli ukazującej utrudnienia, jakie – według uczniów – może napotkać osoba niewidoma lub tracąca wzrok (niedowidząca).

Przewidywana odpowiedź

FAZA REALIZACYJNA

Nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy i rozdaje karty pracy (materiały pomocnicze 1). Każdy z utworzonych zespołów otrzymuje inne zadanie; ma omówić kolejne objawy choroby bohatera filmu, opisać funkcjonowanie bohatera w trakcie choroby, przedstawić i ocenić relacje bohatera z otoczeniem – z przyjacielem albo klasą. Wskazani uczniowie prezentują efekty pracy w grupach.

Przewidywane odpowiedzi

Grupa I. Opisz kolejne objawy choroby Kacpra.

Uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- *pojawienie się czarnego punktu podczas obserwacji nieba przez teleskop oraz w trakcie czytania książki;*
- *problem z odnalezieniem strony w statucie szkoły podczas wizyty w gabinecie dyrektora;*
- *niezauważenie krzesa w gabinecie lekarskim;*
- *niepowodzenie podczas gry w bilard;*
- *pomyłka w wyborze klucza do sali lekcyjnej;*
- *próba wejścia do bloku (wybór złej klatki);*
- *problem z czytaniem mapy podczas lekcji;*
- *utrata widzenia w ciemności (schodzenie po schodach, wizyta w oceanarium);*
- *problem z odszukaniem grobu matki;*
- *oszustwo podczas transakcji finansowej (sprzedaż teleskopu);*
- *nierozpoznanie profesora.*

Grupa II. Opisz, w jaki sposób Kacper reaguje na chorobę i pokonuje trudności w szkole.

Wskazując reakcje Kacpra, uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- *diagnoza oraz wiadomość o dziedziczności choroby;*
- *nieudana próba samobójcza;*
- *obsesyjny sen z wizją matki;*
- *dylematy dotyczące wychowawstwa i ostateczna decyzja.*

Wskazując sposoby pokonywania trudności, uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- *przydzielenie uczniom pewnych czynności (dokonywanie wpisów w dzienniku);*

- rozwiązanie problemu z wyborem klucza do sali (prośba o wymianę wieszaczka);
- stosowanie różnych strategii dotyczących poruszania się po szkole (liczenie kroków między pokojem nauczycielskim a klasą, chodzenie przy ścianie).

Grupa III. Opisz reakcję Wiktora na wiadomość o chorobie Kacpra i pomocy z jego strony.

Uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- pierwsza reakcja podczas gry w bilard;
- namowa do rezygnacji z wychowawstwa;
- reakcja na decyzję Kacpra dotyczącą wychowawstwa;
- wsparcie podczas spotkania (poświęcenie czasu rodzinnego dla Kacpra);
- pomoc w sprawdzaniu prac pisemnych;
- szukanie rozwiązań mogących ułatwić Kacprowi pracę (przyniesienie reklamy czytelnika);
- propozycja pożyczki pieniędzy na zakup czytelnika.

Grupa IV. Opisz postępowanie Klary i oceń postawę etyczną uczniów wobec nauczyciela.

Omawiając postępowanie Klary, uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- pomoc podczas zajęć lekcyjnych (zgoda na objęcie funkcji opiekuna dziennika – zwrócenie uwagi na zaufanie);
- dostarczenie tablicy okulistycznej (pomoc w uzyskaniu pozytywnego wyniku badań okresowych).

Dokonując oceny postawy klasy, uczniowie mogą wziąć pod uwagę następujące sytuacje:

- głosowanie dotyczące wychowawstwa;
- zachowanie podczas sprawdzianu (próby ściągania i reakcja nauczyciela);
- wzajemne zaufanie podczas wycieczki;
- zmiana zachowania Madejskiego;
- scena finałowa i jej znaczenie dla decyzji Kacpra („Jestem gotów na wszystko”).

Po prezentacji grup nauczyciel informuje uczniów, czym jest audiodeskrypcja: „Audiodeskrypcja [AD] – przekład treści obrazu na słowa. Werbalny opis warstwy wizualnej spektakli teatralnych, produkcji audiowizualnych, sztuk plastycznych oraz wydarzeń widowiskowych sprawia, iż stają się one dostępne osobom niewidomym i słabowidzącym”.

[źródło: avt.ils.uw.edu.pl/files/2010/12/AD-_standardy_tworzenia.pdf, goo.gl/XKPbGs (dostęp: 10.10.2018)]

Nauczyciel wyświetla na projektorze multimedialnym lub na tablicy interaktywnej film z audiodeskrypcją „Zwykła randka” (link: [youtube.com/watch?v=5K33pNzCl3Q](https://www.youtube.com/watch?v=5K33pNzCl3Q), goo.gl/Kr9nyx, dostęp: 10.10.2018), a następnie zapoznaje uczniów z trzema złotymi zasadami audiodeskrypcji:

1. Opisz to, co widać na obrazie, co możesz na nim zaobserwować.
2. Nie interpretuj, nie przedstawiaj swoich wniosków, opinii ani motywów opisywanych postaci.
3. Nie mów w czasie dialogów. Wyjątek stanowią jedynie bardzo istotne akcje rozgrywane się na ich tle.

[źródło: avt.ils.uw.edu.pl/files/2010/12/AD-_standardy_tworzenia.pdf, goo.gl/XKPbGs (dostęp: 10.10.2018)]

Nauczyciel informuje uczniów o czekającym ich zadaniu: stworzeniu audiodeskrypcji do fragmentu filmu „Carte Blanche” (instrukcja dla nauczyciela dotycząca wycięcia ścieżki 30:55,67–31:18,00 w programie Windows Movie Maker – materiały pomocnicze 2).

Uczniowie zajmują miejsca przy komputerach (po dwie–trzy osoby, w zależności od liczby stanowisk oraz liczebności klasy), na których znajduje się przygotowany fragment filmu. Po zaprezentowaniu przez nauczyciela materiału każda para (trójka) opracowuje własny tekst audiodeskrypcji (instrukcja dla uczniów dotycząca rejestracji narracji w programie Windows Movie Maker – materiały pomocnicze 3). W tym czasie wyświetlany jest zapętłony fragment filmu.

FAZA PODSUMOWUJĄCA

Po zaprezentowaniu efektów pracy przez uczniów nauczyciel wyświetla kadry z filmu ukazujące linie trolejbusowe (materiały pomocnicze 4). Wyjaśnia, że można je odczytać w kontekście losów Kacpra. Uczniowie interpretują kadry w odniesieniu do etapów życia nauczyciela, wskazują znaczenie postaw etycznych względem jego niepełnosprawności.

Nauczyciel uzupełnia wnioski z lekcji, nawiązując do historii Macieja Białka, który po latach przyznał się do choroby. Wyjaśnia, że jego postawa sprawiła, iż zyskał wsparcie wśród nauczycieli i uczniów. Wskazuje na istotę uczciwości na co dzień – względem samego siebie oraz innych. Przypomina, że troska o uczciwość wpisuje się w założenia kampanii społecznej fundacji Legalna Kultura, która kształtuje poczucie odpowiedzialności za kulturę w cyfrowej rzeczywistości.

Materiały pomocnicze 1. Karty pracy

✂
.....

Grupa I. Opisz kolejne objawy choroby Kacpra.

✂
.....

Grupa II. Opisz, w jaki sposób Kacper reaguje na chorobę i pokonuje trudności w szkole.

✂
.....

Grupa III. Opisz reakcję Wiktora na wiadomość o chorobie Kacpra i pomoc z jego strony.

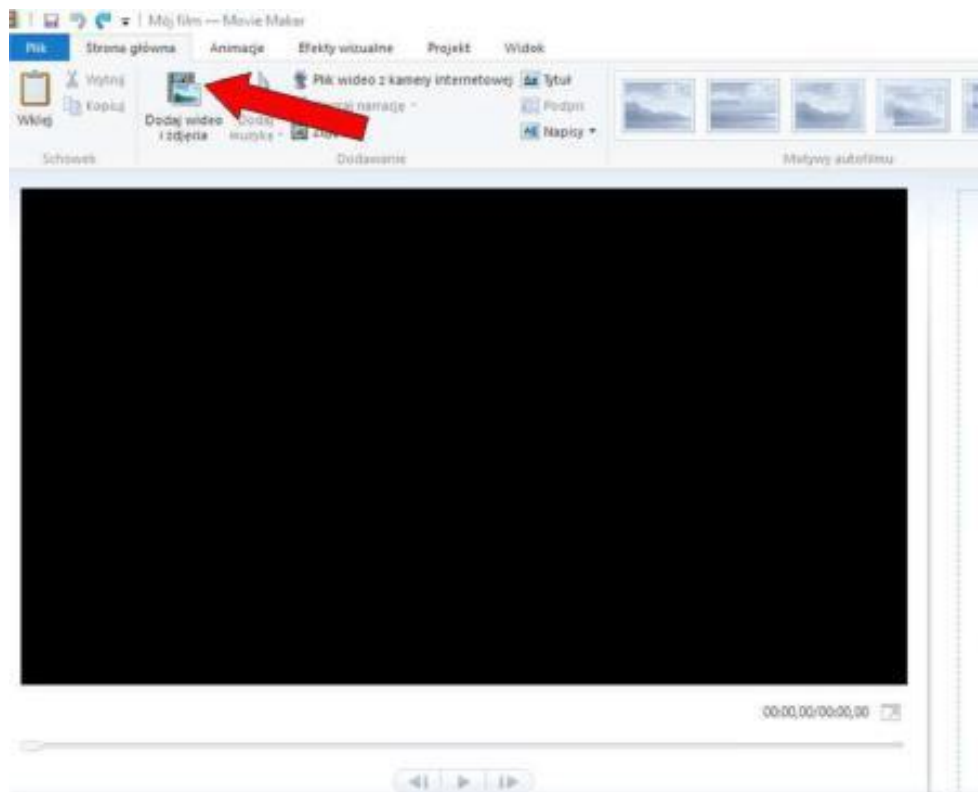
✂
.....

Grupa IV. Opisz postępowanie Klary i oceń postawę etyczną uczniów wobec nauczyciela.

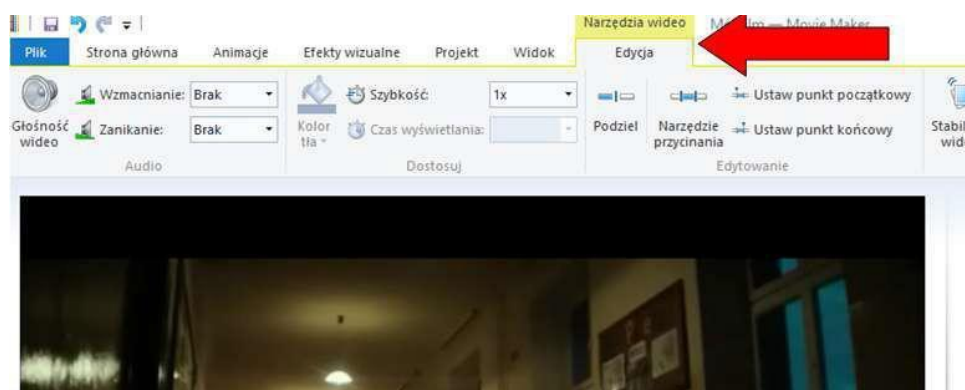
✂
.....

Materiały pomocnicze 2. Instrukcja przygotowania fragmentu filmu

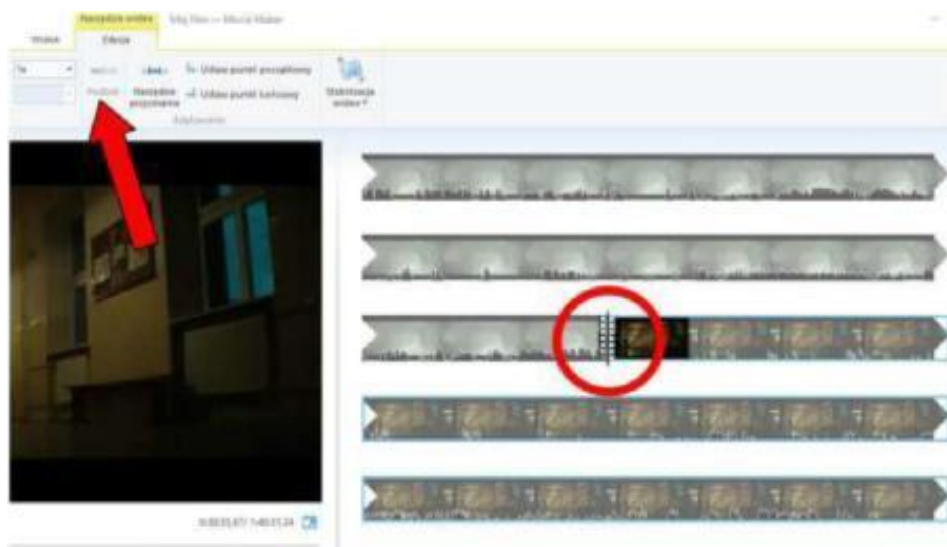
1. Ładujemy całą ścieżkę do programu Windows Movie Maker, korzystając z funkcji „Dodaj wideo i zdjęcia”.

2. Po załadowaniu całego filmu na pasku przechodzimy do zakładki „Edycja”.

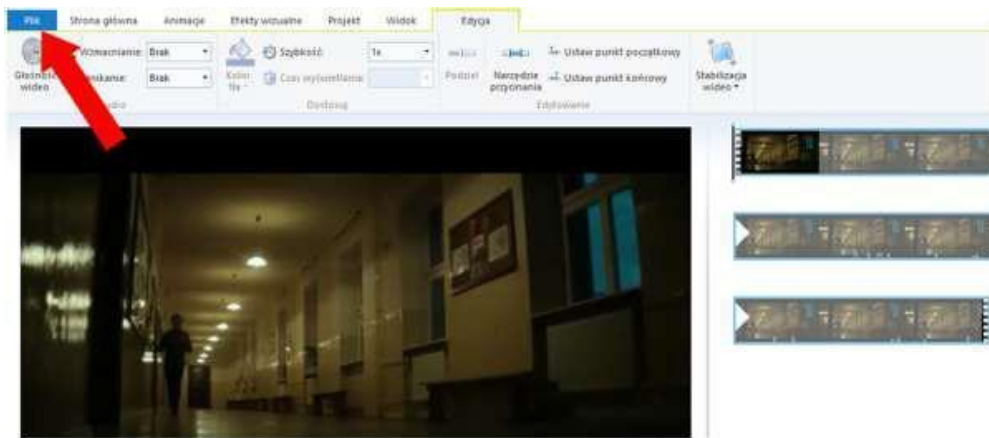
3. Po prawej stronie, gdzie załadowana jest ścieżka filmu, przesuwamy kursor do momentu, w którym chcemy przyciąć film (30:55,67), i klikamy „Podziel” (w kółku zaznaczono znak podziału).

4. Tę samą czynność powtarzamy, aby zaznaczyć końcowy punkt przycięcia (31:18,00).
5. Niepotrzebną ścieżkę usuwamy, korzystając z opcji „Usuń” – poprzez kliknięcie prawym przyciskiem myszy w dowolnym jej punkcie.

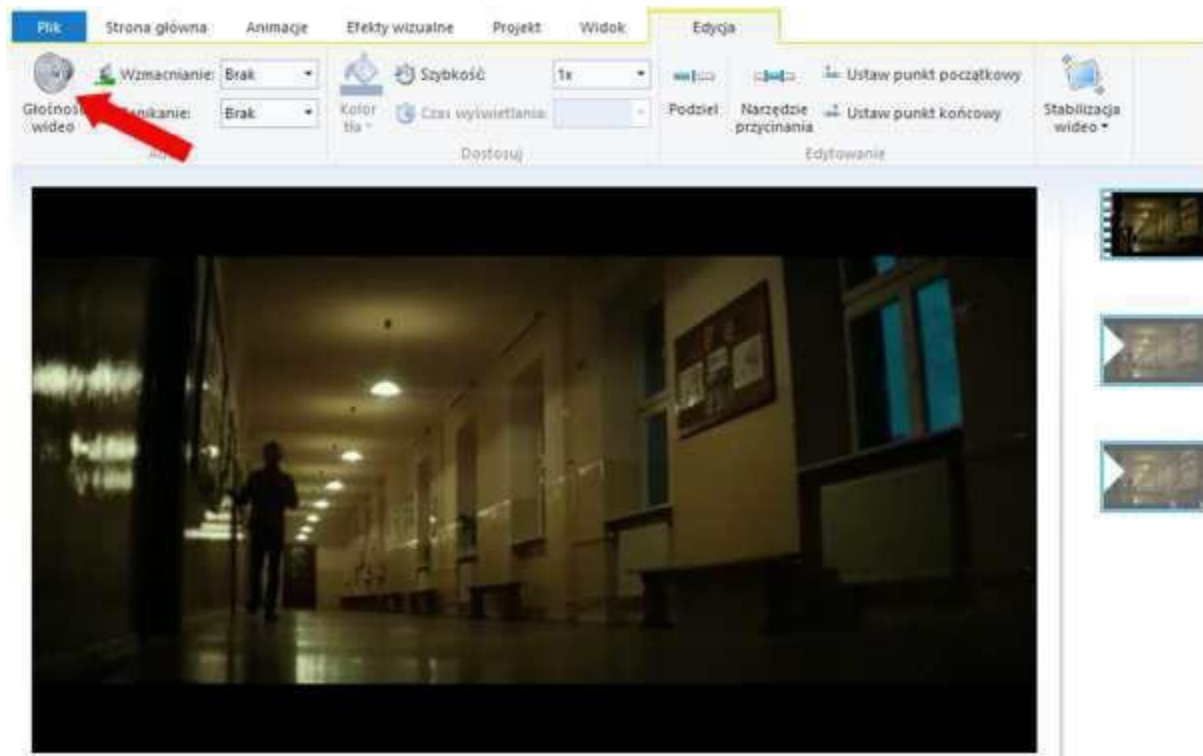

6. Gotowy materiał zapisujemy jako film, wybierając kolejno „Plik”, „Zapisz film” i „Zalecane dla tego projektu”.

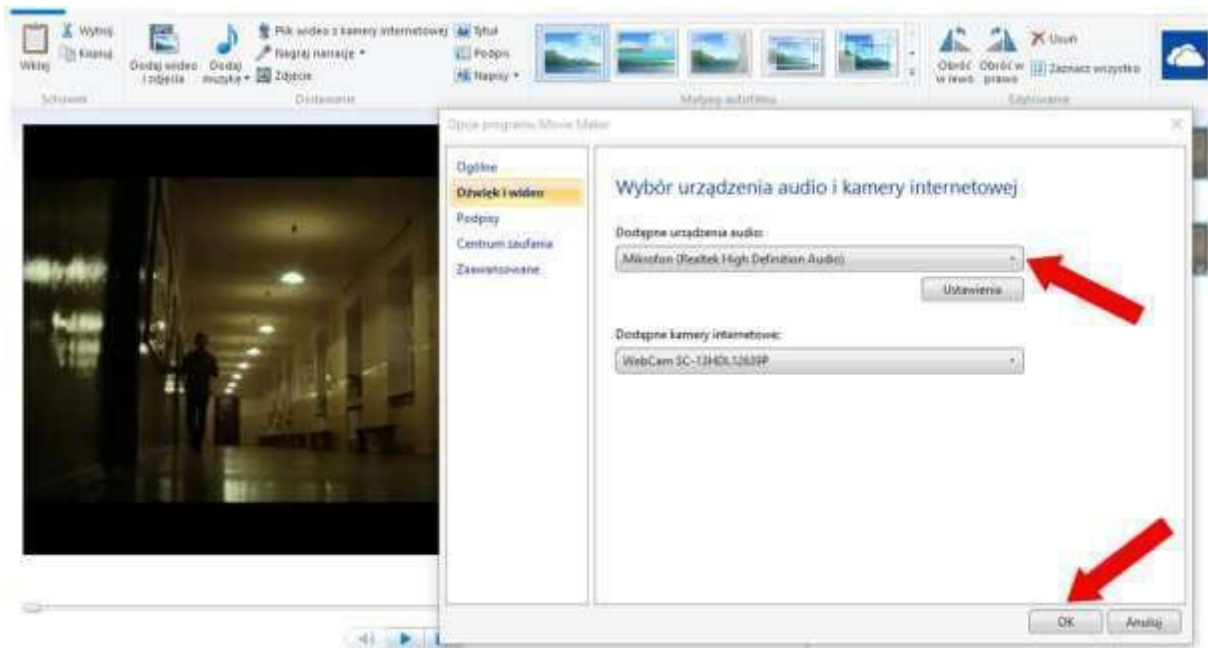
Materiały pomocnicze 3. Instrukcja rejestracji narracji

1. Osadzamy fragment filmu w programie Windows Movie Maker.
2. Zmniejszamy poziom dźwięków, by nie przeszkadzał podczas nagrywania.

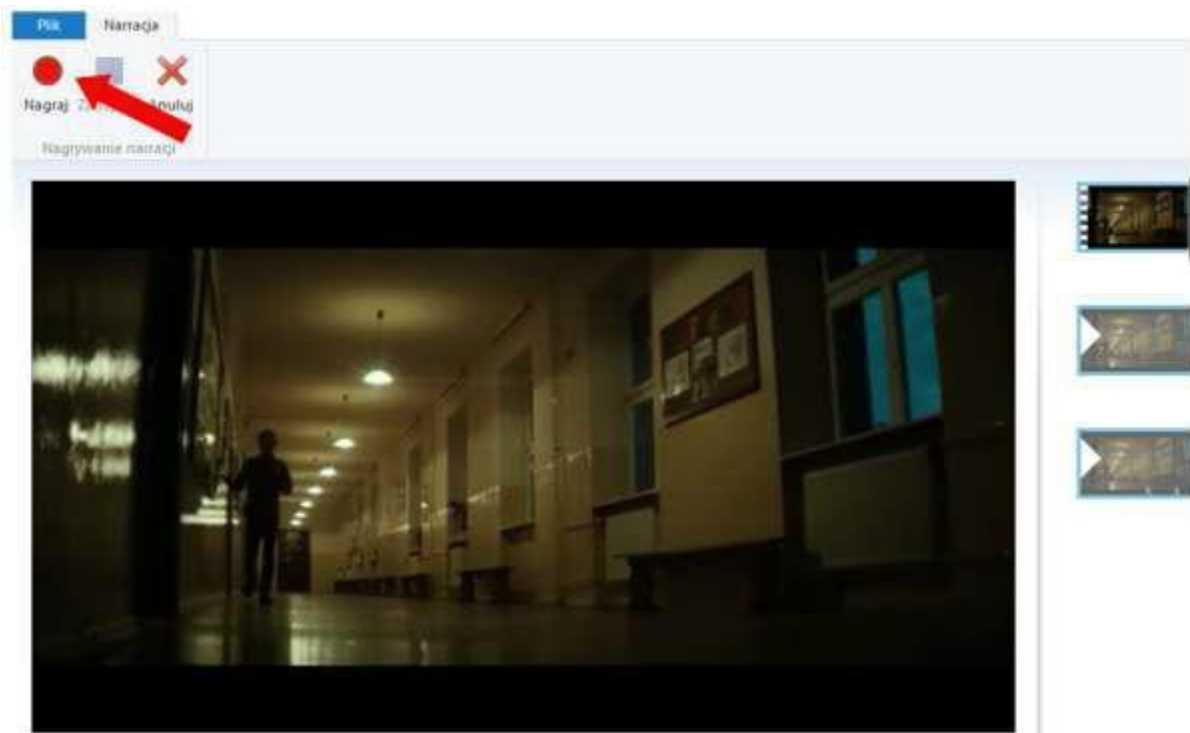

3. Otwieramy funkcję zapisu narracji.

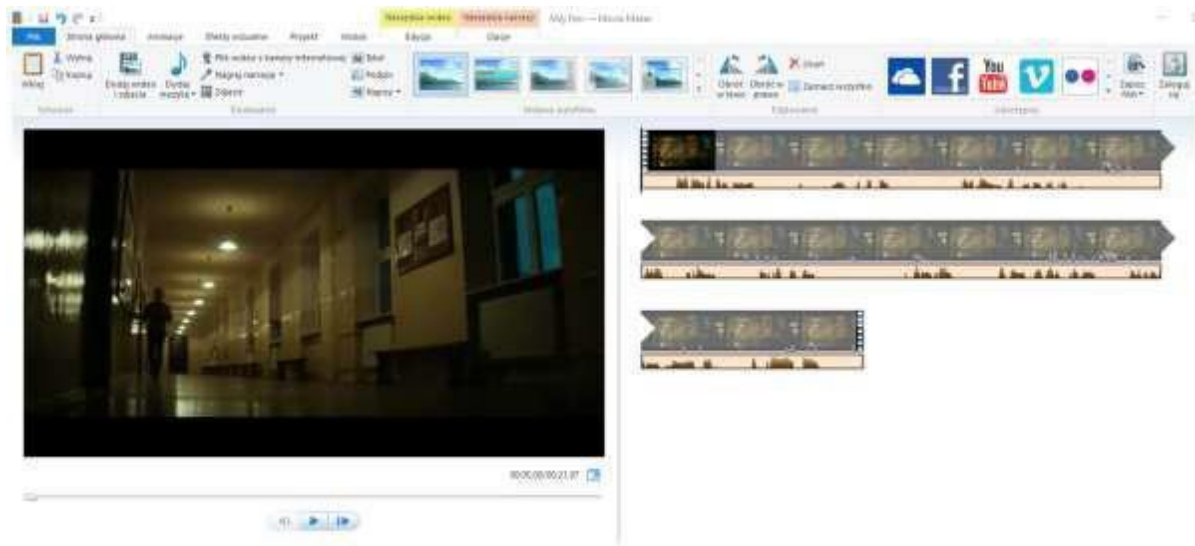
4. Wybór urządzenia audio zatwierdzamy, klikając „OK”.

5. Po kliknięciu „Nagraj” rozpoczynamy czytanie przygotowanego tekstu zgodnie z obrazem.

6. Po zakończeniu czytania zapisujemy materiał i przywracamy głośność oryginalnej ścieżki dźwiękowej (punkt 2). Film z audiodeskrypcją jest gotowy do zapisania.

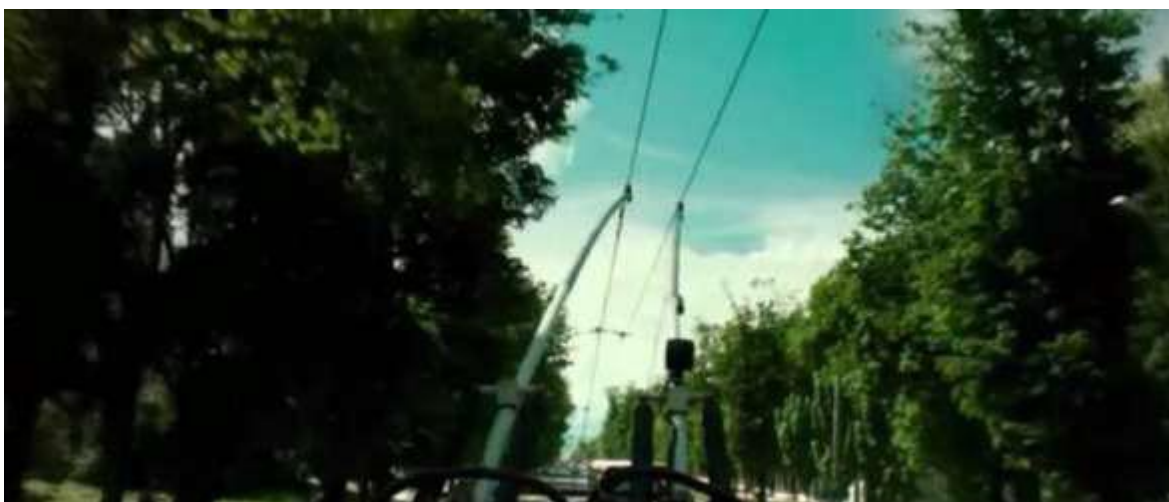
Materiały pomocnicze 4. Kadry z filmu

Kadr 1. Przed próbą samobójczą

Kadr 2. Po rozmowie z woźnym

Kadr 3. Po obiedzie u Ewy

Kadr 4. Zakończenie filmu

[Źródło kadrów: zrzuty ekranu z filmu „Carte Blanche”, dystrybutor Kino Świat]